

Riktlinjer för ekonomisk fördelning av tilläggsbelopp enligt skollagen

Bakgrund tilläggsbelopp

I den lagtext (skollagen (2010:800); 8 kap. 23 §, 9 kap. 21 §, 10 kap. 39 §, 11 kap. 38 §, 14 kap. 17 §, 16 kap. 54 §, 17 kap. 34 §, 19 kap. 47, 21 kap. 4 §, 25 kap. 13 §) som reglerar fördelning av tilläggsbelopp till förskolor, förskoleklasser, fritidshem, grundskolor, grundsärskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor med enskild huvudman och som i Sundbybergs stad tillämpas för motsvarande kommunalt bedrivna verksamheter, framgår att kommunen, utöver att fördela en likvärdig grundresurs (grundbelopp), också ska lämna bidrag (tilläggsbelopp) för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Detta stöd avser insatser och stödåtgärder av mer ingripande karaktär och/eller av mer extraordinärt slag. Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov. Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för ett barn, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

I skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010: 2039) anges att med tilläggsbelopp avses ersättning för assistenthjälp, anpassning av skollokaler eller andra extraordinära stödåtgärder, däribland sådana som riktas till barn och elever med stora inlärningssvårigheter. Stora inlärningssvårigheter definieras inte närmare i förordningstexten. Skolverket (*Kategorisering av elever med funktionshinder i Skolverkets arbete, Stockholm: Skolverket, 2007*) vet inte hur de ska klassificera begreppet inlärningssvårigheter och har därför ingen klassificering. Vid kontakt med Skolverket den 25 juli 2016 meddelas att något allmänt råd eller liknande gällande begreppsdefinitioner på området inte är planerat.

Enligt Stonefeldt och Stein (1998) skriver National Institute of Mental Health (1993) att inlärningssvårigheter är en störning som påverkar en persons förmåga att tolka vad som hörts och setts och att integrera information från olika delar av hjärnan. Detta ger funktionsnedsättningar som skapar svårigheter inom många områden som i det talade och skrivna språket, koordination, självkontroll, matematik och uppmärksamhet. Liknande svårigheter kan visa sig vid de neuropsykiatriska diagnoserna ADHD, /.../ Tourettes syndrom och Aspergers syndrom som beskrivs av Trillingsgaard et al (1999). Vad som är normalt, hämmande eller avvikande kan påverkas av barnets miljö och intellektuella förmåga, som kan kompensera för funktionsnedsättningarna.

Diagnoserna är enligt Handikappinstitutet (2002) komplexa och multidimensionella vilket leder till att de uppfyller kraven för flera diagnoser samtidigt. Denna komplexitet och att begreppet inlärningssvårigheter inte är klassificerat är anledningen till att det inte finns några epidemiologiska studier inom området. Den vetenskapliga grunden är således denna att det är olika funktionsnedsättningar som kan ge elever *inlärningssvårigheter i skolaktiviteter* (enligt exempelvis Beckman (2007),

Gillberg (2004), Iglum (1999), Kadesjö (2002) och Trillingsgaard, Dalby och Östgaard (1999.)

Utifrån ovanstående resonemang är funktionsnedsättning det första kriteriet under rubriken Målgrupp.

Målgrupp och kriterier

Grundskolor F-9 och gymnasieskolans introduktionsprogram

Verksamheter kan söka tilläggsbelopp om det i dessa finns elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd och som uppfyller följande krav:

- behovet är betingat av en omfattande och varaktig funktionsnedsättning
- kräver extraordinära stödåtgärder

Vid bedömning om tilläggsbelopp ska beviljas ska därutöver minst ett av nedanstående sex kriterier vara uppfyllt:

1. Betydande och bestående fysisk funktionsnedsättning.
2. Synskada, hörselskada, grav språkstörning (motsvarande elev vid Spsm/Hällsboskolan).
3. Sjukdom eller skada som omöjliggör skolgång utan betydande stöd, eller som riskerar att förvärras om inte insats görs.
4. Autismspektrumtillstånd (ASD) och andra närliggande neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (såsom exempelvis Tourettes syndrom) med stora betydande konsekvenser i skolmiljön.
5. Neuropsykiatrisk och/eller psykosocial problematik med riskinslag som innebär fara för sig själv och andra, samt elever med stora betydande svårigheter i socialt samspel.
6. Elever med betydande inlärningssvårigheter som är i behov av såväl specialpedagogiskt stöd som resurstöd kontinuerligt under hela skoldagen
7. Utvecklingsstörning, i de fall då ett mottagande i grundsärskolan inte ägt rum.

Sammanfattningsvis kan det alltså vara frågan om stödåtgärder till elever med stora inlärningssvårigheter som beror på ovanstående, men även elever med olika förståelsenivå och olika kunskapsprofiler kan räknas hit.

Sammanfattning tilläggsbelopp

Det är alltid elevens behov såsom det framträder i den pedagogiska verksamheten, inte elevens diagnos, som är underlag för bedömning av tilläggsbelopp. Behoven ska vara dokumenterade och tydligt definierade av person med specialpedagogisk, medicinsk, psykologisk eller annan specialistkompetens. Tilläggsbelopp ska användas till extraordinära stödinsatser och vara utformade utifrån elevens

individuella behov, t.ex. i form av utökad vuxenstöd, kompensatoriska hjälpmedel, lokalanpassning eller annan insats under större delen av skoldagen. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till elevens behov av särskilt stöd och de planerade insatserna ska således ha samband med elevens förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång.

Alla skolor har i uppgift att anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn tas till alla elevers behov och förutsättningar. Detta är inkluderat i grundbeloppet. Tilläggsbeloppet inbegriper inte den ordinarie pedagogiska insats som eleven får. Det betyder att kostnader för t.ex. stöd i form av extra undervisning, specialpedagoginsats eller undervisning i en särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med inlärningssvårigheter att nå målen inte berättigar till tilläggsbelopp. Sammanfattningsvis kan sägas att insatser som finansieras helt eller delvis med hjälp av tilläggsbeloppet väsentligen ska avvika från det generella stöd som skolan är skyldig att tillhandahålla.

Elevens stödbehov måste klarläggas och bedömas inom ramen för den pedagogiska utredning och det åtgärdsprogram som skolans rektor ansvarar för enligt skollagen 3 kap. 7-12 § och gymnasieförordningen 8 kap. 1a § (SFS 2006:203). Det utökade stödet bör så långt som möjligt organiseras inom den befintliga organisationen och inte särskiljas från klassen eller gruppen som eleven tillhör.

Hanteringsprocess – ansökningsförfarande

Ansökningar om tilläggsbelopp handläggs och bereds på barn- och utbildningsförvaltningen av särskild kvalificerad tjänsteman och beslut fattas på delegation av förvaltningschef. Kalenderårsbeslut tillämpas med ansökningsdatum per den 15 oktober. För blivande förskoleklass elever samt för blivande elever i åk 7 gäller ansökningsdatum per den 15 april. Vid inflyttning under pågående läsår ska ansökan inkomma så snart som möjligt sedan eleven folkbokförts i Sundbybergs stad. Vid utflyttning från kommunen under pågående läsår avslutas utbetalning av det beslutade tilläggsbeloppet.

Arbetsgång

1. Rektor fattar beslut om att utreda en elevs behov av särskilt stöd
2. Aktuella utredningsunderlag från externa specialister hämtas in
3. Analys av behovssituationen, alltid med stöd av lämplig elevhälsopersonal
4. Rektor bedömer om elevens behov ligger inom målgruppen
5. Rektor bedömer om elevens behov uppfyller något av kriterierna
6. Dokumentationen sammanställs och skickas in tillsammans med ansökan, med begärd insats specificerad och kostnadsberäknad
7. Beredning barn- och utbildningsförvaltningen
8. Beslut fattas av förvaltningschef

9. Delegationsbeslutet anmäls till nämnd
10. Beslut meddelas rektor
11. En sammanställning över beslut om tilläggsbelopp rapporteras årligen till Grundskole – och gymnasienämnden

Anm. För fristående skolor, vilka har rätt att överklaga beslutet till förvaltningsdomstol, meddelas en besvärshänvisning till beslutet.

I ansökan om tilläggsbelopp ska följande uppgifter framgå:

- Skolans namn
- Ansvarig rektor
- Datum för ansökan
- Period som ansökan avser
- Elevens namn och personnummer
- Elevens grupp/klassplacering samt vistelsetid på fritidshem
- Pedagogisk utredning samt åtgärdsprogram (inklusive information om vilka anpassningar som gjorts och vilket särskilt stöd som getts)
- Planerade stödinsatser och/eller hjälpmedel specificerade och kostnadsberäknade. Ange även eventuell stödinsats på fritidshemmet
- Beskrivning av hur verksamheten är utformad på grupp- och organisationsnivå
- Hur skolans generella stöd enligt skollagen är utformat och hur insatserna inom detta följs upp och utvärderas.
- För nyanländ elev: antal år i Sverige samt modersmål

Anm. Fristående skolor ska på begäran kunna uppvisa aktuellt tillstånd från Skolinspektionen samt senaste inspektionsrapport.

Följande dokumentation ska bifogas ansökan för att den ska kunna handläggas:

- Åtgärdsprogram, utvärdering av detta samt information om hur och när nästa utvärdering ska ske
- Redovisning av elevens måluppfyllelse avseende kunskapskraven
- Utvärdering av tidigare insatser
- Eventuella beslut om anpassad studiegång eller särskild undervisningsgrupp
- Diagnos, utredning, utlåtande från vårdgivare eller annan specialist
- Eventuell tidigare dokumentation som är relevant

Anm. All dokumentation måste vara daterad. Det måste även framgå att dokumentationen avser den elev som ansökan avser.

Vid andra ansökningstillfället för samma elev behöver inte psykologutredningar och liknande dokument skickas in igen. Det räcker att till ansökan bifoga utvärdering av

tidigare beviljat stöd, aktuellt åtgärdsprogram, samt annan dokumentation enligt ovan, i de fall förutsättningarna har förändrats.

För elev som är nyinflyttad eller nyinskriven i verksamheten behöver motsvarande dokumentation från avlämnande skola lämnas in. Mottagande skola kompletterar med nytt upprättat åtgärdsprogram enligt ovan.

Tilläggsbelopp utbetalas månadsvis samtidigt med ordinarie elevpeng. För lokalanpassningar sker överenskommelse om utbetalning i särskild ordning. Tilläggsbelopp för assistenthjälp eller utökat vuxenstöd ersätter inte helt och fullt faktisk kostnad utan beräknas schablonmässigt. Dock bör poängteras att då skollagen talar om omfattande behov av särskilt stöd, är det i de flesta fall fråga om ett stöd under större delen av dagen, det vill säga ett heltidsstöd.

Kom ihåg – tilläggsbelopp:

- En elev har rätt att få sitt stödbehov tillgodosett oavsett om tilläggsbelopp beviljas eller inte
- Det är inte möjligt att villkora en stödinsats med att den sätts in endast om tilläggsbelopp beviljas